

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., 1/2 an
6 cor., 1/4 an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., 1/2 an
an 9 fr., 1/4 an
4 fr. 50 cm.

Foaie apare în fie care
Sămbătă.

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XVI.****Blaj, 15 Septembrie 1906.****Numărul 38.**

Masa studenților din Blaj.

(=) Cu ziua de astăzi, anunțăm cu bucurie cetitorilor, deschiderea mesei studenților dela gimnasiul nostru. Capitalul adunat întrece deja cifra de 20.000 coroane. Din procentele acestui capital se va întrebuința pentru anul școlar început cam 750 coroane pentru ajutorarea cu mâncare a studenților săraci. S'a și publicat concurs spre acest scop, punându-se în perspectivă de a fi împărțiiți cu masa întreagă (fără pâne) 5 studenți, pe lângă prețul de jumătate (4 cor.) 10 studenți, iar pe lângă prețul întreg (8 cor.) 5—10 studenți. Terminul de concurs a expirat în 10 crt. iar de azi începând — 15 Septembrie — masa studenților începe a funcționa.

După insistențe de 5—6 ani și după stăruiri și jertfe din partea oamenilor de inimă, iată am reușit să pornim în sfârșit un nou izvor cât de modest ar fi, la care să se adape și să se adăpostească câțiva din sutele de băieți săraci, cari se luptă în cea mai fragedă vârstă a lor — cu miseria. Arhierii Blajului au ținut totdeauna seamă de acești „ucenici” săraci, cari creșteau în marea lor majoritate cu „țipăi”, cu „fiertură” dela Seminar și cu alte ajutoare, cari s'au distribue zilnic elevilor școalelor noastre. Ca să retăcem celealalte, amintim de pildă singur lucrul, că didactul ce se plătește astăzi la școalele din Blaj, este cel mai minimal în întreaga țară.

El nobil să-ți aduci aminte de cei săraci, e însă îndoit nobil, să-ți aduci aminte de cei săraci și nevârștii, cari, în setea lor după știință, sunt cutropiți de sărăcie și espuși să rabde foame, chiar în vârsta cea mai fragedă.

Studenții nostri, cari înainte cu câțiva ani au cutreerat, în vacanțe, satele cu liste de contribuiri pentru masa studenților, nici nu-și pot da

seamă, ce mare binefacere au săvârșit, solicitând maritimitatea publicului pentru tovarășii lor mai săraci. Iată, ideea să intrupează, câțiva din studenții nostri au ajuns să beneficieze de osteneala lor și de maritimia publicului românesc. Ei vor putea să stea de aci încolo mai bine de carte, vor fi scutiți de neajunsuri — și, gândindu-se la zilele, când erau lipsiți, vor ști să-și însemne de pe acum, statornicind în sufletul lor tinăr hotărîrea, de a sări și ei în ajutorul celor mai lipsiți, când vor ajunge și ei oameni cu vază și cu stare.

Începutul modest, sperăm să fie un stimul puternic pentru augmentarea fondului, încât în scurtă vreme să putem vedea de două-ori atâta studenți, împărțindu-se de acest beneficiu.

Acum, când masa este deja în funcțiune, studențimea noastră are par'că mai multă îndreptățire, să bată în vacanțe la ușile celor bogăți, cerând un mic ajutor pentru tovarășii lor mai săraci.

Chiar interesul publicului, care pareă a să fi recit în timpul din urmă față de mișcarea aceasta nobilă, sperăm să crească, îndată ce lumea se va convinge, că dacă nu s'a făcut până acum nici un paș pentru deschiderea mesei studenților, a fost numai din motivul, că fondul era prea mic — după cum destul de modest e și azi încă — ca să te poți atinge de el așa de curând.

Tinerimea, care se va împărțasi de favorul acesta, nu va uita de sigur de recunoștința, cu care datorește binefăcătorilor — și, la rândul ei, va avea datorința să contribuie și ea din prisosul ei, pe altarul ajutorării săracilor și al iubirii de neam.

Până să vină rândul lor însă, exprimăm la acest loc mulțămintă tuturor contribuitorilor generosi, solicitând și pentru viitor maritimia

lor, pentru ajutoare cât de modeste cari au o însămnătate așa de decizătoare, în creșterea tinerimii noastre lipsite de mijloace.

Reuniuni de femei.

(f.) Nu să poate trage la îndoială rolul cel mare, ce-l are femeia în educațiune. Istoria ne arată, că toți bărbații mari au avut și mame mari la suflet, cu caractere bărbătești. Cel mai mare dintre bărbați, Hristos, a avut pe cea mai aleasă dintre maice, pe Preacurata Vergură, o maică dumnezeiască, după cum s'a și convenit să aibă Dumnezeu întrupat. Marele Augustin a avut pe nebiruita Monica. Câte mame și-ar fi pierdut nădejdea de a-l mai avea pe Augustin cel rătăcit? Ea nu se dă invinsă, ci îl însoțește în toate căile lui cu rugăciunile ei ferbinți, ca Dumnezeu să se îndure și să i-l redeie.

Câți Augustini perduți rătăcesc și astăzi pe căi păcătoase; și dacă neconturbați umblă în voia lor, cauza mare parte e, că sau nu mai trăesc mamele lor, sau și dacă trăesc, nu au inima și sufletul Monicei, nu le doare de nefericirea, în care să sbuciumă băieții lor, nu au nici grai de rugăciune, ca să stânjinească în ei valul patimilor tinerești, mai înainte de a perde cea din urmă rază a credinții, care încă i-ar putea mântui.

Ca o maică să-și poată plini chemarea, pecum firea lucrului, Dumnezeu și credința noastră poștește, trebuie să fie educată, trebuie pregătită la greutățile, ce va avea să le întimpine cu creșterea pruncilor ei, trebuie ca însă-și să-și însușească calitățile, ce va avea să le sâdească în sufletul lor.

Această educațiune de maică adevărată și creștină, ce se jertfește pentru băiatul ei, nu o poate primi femeia decât în școală; dar nu în de cele

cu bănci și cu catedră de profesor, ci în școala modernă a vieții, în reuniuni, unde învățăm unul de la altul, unul pe altul ne creștem, unde cel mai mare e mai mult numai pentru aceea, ca să ne ție închegați la o altă și să ne cheme la sfat, unde fie-care școlar e ucenic și învățător, ascultă învățătura altora și e de ajutor și dânsul cu sfaturile sale. În astfel de școli să cresc membrii folositori societății, cari înțeleg binele comun și lucră din răspuțeri pentru acela. În școala reuniunilor își poate cunoaște mai bine și femeia datorințele sale de maică, aci să îndeamnă mai tare ca ori unde la împlinirea bărbătească a acelora.

Puțin pond să pune însă în reuniunile noastre tocmai pe aceasta, deși mai mare lipsă am avea de Monice rugătoare, decât de mame moderne, ce încurcate în fel și fel de trebi își uită de ce au mai scump la casă.

Avem reuniuni de femei cu meniri nobile, și sunt, cari au făcut progrese frumoase, sunt și multe însă, cari există numai cu numele, poate din vina conducătorilor, poate din pricina împrejurărilor locale.

Cauza stagnerii acestor reuniuni fără viață, zace și în aceea, că nu sunt în legătură cu altele mai de forță, dela cari să ieie pildă

și îndemn la lucru. Ar fi de un mare folos o *reuniune de femei generală* cu un comitet central și departăminte, după protopopiate, atunci altă viață ar lua toate reuniunile de pe sate.

Iar ce privește educarea femeilor noastre de maice bune, mai potrivit metod nu aflăm, decât calea evlaviei creștinești. Și ca să spunem hotărît, oare nu ar plăcea mai bine Preacuratei, sub a cărei pază ne punem reuniunile noastre și nu ne-ar ajuta mai bine, dacă membrele ar recita zilnic vre-o rugăciune, vre-un stih din Paraclis în cinstea Ei. Prin metoda aceasta de tot simplu s'ar crește adevărate mame creștine, conștii de chemarea lor, Monice evlavioase, ce cu jertfa lor ne-ar da tineri oțeliți împotriva relelor veacului, ce l-am ajuns, ne-ar da creștini buni împotriva necredinții, ce ne amenință, căci numai principiile creștinești ne învață să fim întregi ca indivizi, și să ne facem datorința și față de societate, ai cărei membrii suntem.

Darea de samă a deputatului dietal Dr. Ales. Vaida Voevod. — În 11 crt. Dl. Dr. Ales. Vaida, energicul deputat dietal, și-a început turneul, ca să deie samă alegătorilor săi despre activitatea parlamentară a partidului naționalităților în parlamentul ungar. Întâia comună, ce a cercetat-o. a

fost Ighiu, centrul cercului electoral, unde a fost întâmpinat cu căldură. iubirea și entuziasmul, de cari poate să fie numai plină inima unui popor conștin de misiunea sa și de datoriiile, ce le are pentru aceea, cari vreau să sufere împreună cu el, dar niznesc din toate puterile, ca să schimbe stările în stări mai fericite, pentru a să putea și bucura cu el împreună.

Deși comunele din jur, au fost avizate despre sosirea dlui Vaida numai în ziua dării de samă, totuși mii de oameni au alergat la Ighiu, ca să vadă și audă pe alesul lor și să-i poată spune prin reprezentanții lor, că nu s'au înșelat în nădejdiile, ce le-au legat de el la alegere, ei prin știința, oratoria și curajul lui le-a întrecut toate așteptările.

Dl. Dr. Ales. Vajda, a fost însoțit la Ighiu de pretinii sei prețioși: Dr. T. Mihali, președintele partidului naționalităților și de deputatul cercului Vinț. dl. Dr. I. Maniu, cum și de mai mulți domni și doamne din Alba-Iulia. În comunele, prin cari a trecut, a fost întâmpinat de mulțime de popor: bărbați, femei și copii. În Chișfalău l-a salutat preotul Totoian. În Șard pâr. Bota, iar la marginea Ighiuini, încarnțitul preot Andrea, cărora le-a mulțămît scurt, dar cu toată căldura iubitelor deputat. Ca și în comune, așa și pe drum îl bineventau grupurile de popor, ce alergau spre Ighiu.

La 4 oare d. a. proprietarul Florescu a deschis adunarea populară și a invitat pe deputatul cercului, să-și facă referada despre activitatea parlamentară, ce a și făcut în vreme de mai bine de un ceas și jumătate în prezența miilor de ascultători, cari fericiti și mulțumiți, i-au ascultat cuvintele de recunoștință, pentru că l-au ales și cu mândrie îl urmăreau tot, ce spunea despre câte a făcut el împreună cu colegii

FEUILLETON.

Ce trist privesc....

Unul pretin bolnav.

*Ce trist privesc la patu-ți de durere,
În care mistuit tu zaci, amice...
Ce trist privesc cum bucuria-ți piere,
Și zi de zi devii mai neferice.*

*Din când în când ridici privirea-ți slabă
Spre noi, cari arși de razele durerii
O tristă lacrimă ștergând cu grabă
'Nălțăm privirea-n ceriul mângâierii....*

*Cu drag gândim la zilele trecute
Muite 'n farmecul prezenței tale,
Când zi de zi dedea-i dovezi plăcute
Că 'naintea-i scris pe-a-ta cale.*

*Aceste însă par' ca nește visuri,
Ce se sdrobesc de realitatea crudă;
Tu zaci acum.... și oh, ce reci surisuri!
Și ce trudită-i fruntea-ți ce asudă!*

*Ah, toate scaldă-al nostru suflet june
În a durerii tristă 'nduioșare...
Căci zilnic golul dintre noi ne spune,
Că tu tinjești sub crudă încercare.*

*Dar iată, că sub aripa cerească
Începi, mai viu să-ți deschizi ochii 'n fine.*

*Învingi pe 'ncetul boala pământescă
Și sănătatea 'n peptu-ți slab revine,
Și iar te vom vedea cu drag iubite,
În sînul nostru cuib de pretinie!*

*Și iar vă ve-ți re'ntoarce dulci clipite
Și timpuri dragi și pline de-armonie!*

„Indignus“.

„Revista politică și literară“.

Am anunțat în rândul trecut apariția nrului prim din „Revista politică și literară“, care apare sub direcția dlui Aurel Cioto, având de editor pe dl Iuliu Br. Hodosiu. Nrul prim al acestei reviste se prezintă foarte bine, atât ca limbă, cât și ca fond. Începând cu articolul-program scris așa de limpede, cu articolul dlui deputat Dr. Iuliu Maniu „Ideea românismului și politica națională“, avem încă o serie de articoli politici scriși în tonul calm și bine chibzuit al unei reviste. Articolul dlui Dr. Ioan Scurtu, — vechiu gazetar al nostru, care de-o vreme nu mai scrie nimic în foile de dincoace, — este foarte actual, și toți cei ce au văzut Expoziția fraților din regat, vor înțelege și vor simți caldul entuziasm, ce transfiră din șirele acestea. Dl. Nerva Hodoș dă un interesant articol despre „Ortografia română“, iar partea beletristică conține bucăți de Mihail Sadoveanu, Luca Rușu, Alexandru Ciura, etc. Prea interesant e articolul dlui H. Stahl „Cățiva oratori contemporani“ (impresionile unui stenograf) în care ni-se dau observații

de spirit asupra oratorilor din România, așa de puțin cunoscuți la noi.

Iată de ex. un pasaj asupra dlui Iorga, cel mai cunoscut și cel mai iubit la noi: „Frază de efect nu face, intonațiuni cântate de voce nu are, gesturi nu face de loc, dar vastele-i cunoștințe în domeniul istoriei, al literaturii, număratoarele călătorii ce a făcut, temperamentul-i de artist apretiator a tot ce e mare și frumos, imaginațiunea-i puternică, o memorie prodigioasă și un spirit de contradicere original și hazliu, sunt secretul marelui său talent oratoric; iar ochii lui, strălucitori de așa superioară inteligență și claritate, au atâta putere de convingere; vocea-i la evocarea unui trecut duios, sau la întrevăderea unui viitor glorios, vibrează de atâta sinceră emoțiune, cuprinde și stăpânește o sală întreagă, și sunt momente, când nu poți oprî lacrimile să-ți înecă ochii“.

Astfel se prezintă numărul prim; văzând de altă parte grupul de scriitori grupați în jurul ei și anunțați pe coperta revistei, sperăm să rămână la acelaș nivel, ridicându-se tot mai sus, dacă va fi sprijinită de public mai cu căldură, când revista va apărea de două ori la lună ori chiar săptămânal. O recomandăm cu căldură cetitorilor nostri.

Cărți postale ilustrate,

Cu vederi din Blaj.
Bucata 6 fileri. — Suta 5 cor. franco.

săi pentru recunoaşterea reprezentanţilor poporului român, pentru uşorarea sarcinilor, şi pentru ca şi poporul nostru să ajungă o soartă mai bună. Rar s'a putut vedea atâta entuziasm ca acela, ce l-a produs în ascultători vorbirea puternică a dlui Dr. Vaida.

După Dl Vaida au mai vorbit frumos şi cu bărbăţie Dnii: Dr. Mihali, Dr. Maniu şi protop. Teculescu. Acest din urmă a prezentat o rezoluţiune, în care alegătorii au votat dlui Vaida multămită şi nestrămutată încredere. La sfârşit dl Florescu a închis adunarea.

După adunare dl Florescu a intrunit mai mulţi domni şi doamne la ospitala sa masă.

CORESPONDINTE.

Cronică bucureşteană.

Bucureşti, 15 Aug. v. 1906.

Sfârşisem în rândul trecut cu pavilionul industriei, şi făgăduiam să scriu despre pavilionul regal. Înainte de a intra în cel regal, să trec prin pavilionul *ministeriului lucrărilor publice*. Aici se văd lucrări cu mult meşteşug modelele plastice a mai multor construcţii de poduri şi trecători din deosebite părţi ale ţării. Îndată la intrare e lucrat în lemn portul Constanţa; cevaşi mai încolo e podul de peste Dunăre dela Jitian; în rândul de sus, iarăş la intrare, e un pod peste Jiu, pare-mi-se la Căşliga-Caprei, lucrat cu multă măiestrie. Expune aici mai ales şcoala de poduri şi şosele.

Jos sub pavilionul regal, se află cel al *instrucţiunii publice*. E bine să treci, să te cobori şi în acesta. Totul e foarte prost ales. De ce? Nu se putea face un pavilion anume, scos mai la vedere? Ori doară instrucţiunea acestei ţări se află în așa hal, că îngrijitorii ei au aflat mai cu cale a o ascunde într'un pavilion, într'o parte îndosită de pavilion, unde să nu o poată găsi numai cei ce anuntă o caută? Durere, e așa! Lucrurile sunt aruncate ca într'un bazar. Ici o şcoală de fete, expune toate lucrurile de mână, mai mult rele ca bune, pe care în zorul poruncilor de sus le-a aflat gata; în alt loc un director de şcoală a găsit de cuviinţă a ticsi toată partea dată liceului d-sale cu fotografii multe şi cu puţine lucruri, ce se arete mersul învăţământului în liceul încredinţat conducerii d-sale; în altă parte pe rânduri de mese, vei găsi înşirate, de avalma, tot felul de scrisori, necaligrafice multe, şi de desemnuri de tot soiul. Se vor mai vedea aici şi tabele, în cari se spune, în cifre rotunde numărul şcolărilor dela şcolile din deosebitele judeţe ale ţării, sporul în creştere, dovedit în fie-care an, pecum şi numărul celor trecuţi peste examene şi a celor netrecuţi. Se mai spune în aceste tabele, în cifre mari roşii, sumele mari, cu sutele de mii de franci, cheltuite pentru întreţinerea deosebitelor şcoli din ţară. Pe cine-l îndestulesc cifrele moarte, acela poate să iasă din acest pavilion, cu bune încredinţări asupra unui învăţământ cu așa bogate roade. Dar cine caută după altceva, după starea învăţământului afară de şcoală, după felul şi măsura în care se cunoşc tainele binefacătoare

ale învăţării şi ale cărţii de cătră mulţimea milioanei dela sate din această ţară, acela va eşi din acest pavilion neldestulit.

Ieşind din acest pavilion, două rânduri de trepte te duc la *pavilionul regal*. E pavilionul familiei domnitoare, ce în acest an îşi prăznuieşte 40 ani de stăpânire în ţară şi peste neamul acesta. Paza ce o fac la uşa soldaţii, dovedeşte mărimea şi scumpetea comorilor, ce se păstrează în acest pavilion.

Sunt aci done feluri de comori. Cele îmbrăcate în purpură şi aur, în scumpete şi în strălucire, pe care un rege bun le poate căpăta ca dar în zilele de praznic ale vieţii lui, dela cei ce sunt legaţi de dânsul prin legături de prietinie, de înrudire, de îndatorire împrumutată şi de supunere. Aceste scule, lucrări în aur, bătute în pietrii scumpe, venite ca semne de cinstitie, de preţuire înaltă, dela domnitorii mai multor ţări şi dela supuşii acestei ţări, sunt așezate în rafturi de sticlă, pe lângă perețele din dreapta. Dar afară de aceste comori, scumpe în preţul banilor, mai sunt altfel de comori, comori, pe cari numai viaţa şi moartea unui neam le poate cumpăra. Sunt steagurile războinului din 77 și e coroana de oțel, făurită din oțelul însângerat al învingerilor flăcăilor noștri.

Tu bun fiu al neamului, care ai toiegit drum îndepărtat, spre a putea veni să-ți intrami sufletul obidit în aceste locuri, în cari mâni pioase păstrează încă comoara măririlor trecute, să-ți deslegi sufletul de toate legăturile îndușmănilor cu alții, de toată amărăciunea ce o vei fi simțit-o uneori în răstimpul drumului, ce l-ai bătut până aici, să uiți pe o clipă-două tot amarul, ce ți-l'o fi adunat în inimă picur cu picur durerea față de cei lipsiți de ori-ce bucurie și mângâiere, să te uiți pe tine însuși în acest sanctuar, să-ți pleci genunchii spre închinare și să murmuri în sufletul tău o rugăciune pentru fericita odihnă a celor ce și-au sfârșit zilele sub steagurile de luptă, ce le vezi aici, și o altă rugăciune să o murmuri pentru coborirea vremurilor bune peste oamenii și peste nămintul stropit cu sânge al acestei țări. Și o să simți atunci, cum un fior de căldă înviorare sufletească, o rază de mângâiere și încredere o să ți-se scoboare în inimă, nu venită dela cei ce te înconjoară, dela cei ce-ți pun spre vedere aurul, și scump și ieftin al măririlor lor, ci venită, ca o solie sfântă, dela cei ce și-au vărsat sângele pentru binele tău, pentru fericirea celor ce gem striviți sub poverile păcatelor vechi și a îngreunărilor noue. Și o se simți atunci, tu smerit închinător al țarinei și al virtuților strămoșilor tăi, cum o nouă taină de prefacere se săvârșește în sufletul tău, taină, cu care glia acestui pământ de roadă și de avuție, leagă și încunună sufletele celor ce-l muncesc, taină, ce în formă de binecuvântare cerească se coboară dela cei ce numai sunt peste munca dreaptă, peste inima neprihănită a fiilor buni ai acestui neam.

Și o să ieși din acest sanctuar, tu fiu al Moldovei copleșite și tu mucenic al robirilor străine, cu sufletul împăcat, cu încrederea adâncă în soartă cu noroc a neamului tău de pretutindeni.

Din acest pavilion se intră în cel al *armatei*, legat într'una cu acesta.

În acesta sunt adunate armele vechi și armele nouă, cele vechi, — cu cari s'a luptat și bine și rău, — și cele nouă cu cari credem că numai bine se va apăra acest pământ, pecum și a cei ce-și încălzesc nădejdiile lor în lumina viitorului, ce să-l aducă țării românești vitejia armelor sale.

Corresp.

Sfințire de biserică.

Din tractul Dârgei, Aug. 12.

Permiteți-mi a descrie în câteva linii-mente valide serbările mărețe, ce au avut loc în Cs.-Gorbó, protop. Dârgei, din incidentul consacării nou edificatei biserice prin Escel. Sa Mitropolitul Dr. Victor Mihályi.

Cu o zi înainte de consacrare Escel. Sa sosește la gara Surduc, însoțit de Rvrs. Domni canonici Dr. Ang. Bunea și Dr. Victor Szmigelski, dimpreună cu Iacob Popa, protonotar și asesor consistorial, la care suită se adause pe cale și protopopul Coșocnei, Ioan Hătegan, care încă venise a se împărtași bucuriei fiilor aceluși tract, pe care mulți ani l-a condus. Cu mult înaintea sosirii trenului, ce aducea înaltul oaspe, se strinse mulțime mare de laici, între cari spre marea noastră satisfacție cu drag am văzut și pe Escel. Sa baronul Josika Samuel și preoțimea tractuală în număr aproape complet, dimpreună cu preoțimea din tractul Almașului, care la sfatul zelosului protopop tractual s'a prezentat în frumos număr alăturarea cu învătăforimea, într'u întimpinarea doritului Oaspe. La acestia s'a adans numărul frumos al preoțimei din diecesa Gherlei, pe a cărei teritor se află gara Surducului, care în frunte cu protopopul Surducului au eșit într'u întimpinarea Escel. Sale.

La gară în numele clerului tractului Dârgei, Escel. Sa este binevenat din partea șefului tract. Dârgei, de curând denumitul v.-protopop M. On. Iovian Andreiu și din partea protop. Surducului Prea On. Vasile Pop, în numele clerului diecezan.

Dela gară o parte a preoțimei în frunte cu Escel. Sa Mitropolitul, este invitată la prânz la Escel. Sa baronul Josika; iară cealaltă parte pleacă la Cs.-Gorbó.

După 3 oare p. m. sosește cortegiul imponent de trăsuri în frunte cu Escel. Sa Mitropolitul, care între sunetul armonios al clopotelor și tinetul bubnitor al treascurilor intră în parohie, unde sub frumoasa poartă triumfală cu inscripția: „Bine e cuvântat cel ce vine în numele Domnului“, prin cuvinte alese este binevenat din partea administrației și a curatorului primar dl Ioan Mezei, notar cere.; iară în ușa consacrandei biserice, ce te captivează prin gustul estetic și talentul, cu care a fost lucrată, până în cele mai neînsemnate amănunte ale sale și-ți înaltă sufletul în sfere cerești ideale — în fruntea preoțiilor tractuale îmbrăcate în ornate sacre, este binevenat din partea v.-protopopului-paroh local.

Deja de Sâmbătă la vecernia, servită de Escel. Sa, biserică de altcum destul de spațioasă, se arată de prea mică pentru a cuprinde în sine de mamă mulțimea poporului, ce curgea neîncetat din depărtări și apropiere la asistarea actului măreț al consacării, împinși de dorul sfânt de a

vedea cu ochii lor pe Înalt Preasăntitul nostru Mitropolit.

A doua zi dimineața la 7^{1/2} oare preoțimea în număr imosant, îmbrăcată în ornate sacre, merge în procesiune după Escel. Sa până la curtea, de unde întorcându-se, între sunetul frumos al clopotelor intră în biserică, începându-se actul lung, dară sublim al consacării, săvârșit cu pietate atât de edificatoare din partea Escel. Sale, după care a urmat liturgia solemnă, pontificată de Escel. Sa, concelebrând Rvrs. Domni Dr. Aug. Bunea și Dr. V. Szmigelski, protopopii Ioan Hătegan și Vasile L. Pop. preoții: Ioan Mărincaș (Bogdana), Ioan Nosa (Trestia), Ștefan Bercian (Ugrui); iară ca diaconi, servind preoții: Iacob Popa și Dem. Murășan (Chechiș); iară cântările le-a executat cu cunoscuta-i farmec și dulceață vrăjitoare prof. Aron Papin.

Frumoasele noastre cântări bisericesti, storceau lacrimile celor ce le puteau asculta, căci cea mai mare parte, netrecând în biserică, nu avură această norocire.

În decursul liturgiei, Escel. Sa rostește o preafrumoasă predică, tâlcuind ss. Evangeliile și legând de sufletul ascultătorilor mărețele învățături scoase din ele. Înălțătoare de inimă era pietatea, ce se reoglindea pe fața ascultătorilor, dintre cari cea mai mare parte numai singur cu această ocaziune au fost fericiți a auzi învățăturile s. noastre credințe din gură de Arhiereu.

Cătră sfârșitul liturgiei afară pentru popor a predica protop. Ioan Hătegan, cu dexteritatea-i cunoscută în arta vorbirii cătră popor.

Terminându-se a. liturgie, Escel. Sa însoțit de preoții concelebranți și cântăreți, merge în procesiune la biserică veche, unde se face slujba deslegării morților. Deși timpul era înaintat, Escel. Sa a împartit însuși anafora la o mulțime de popor de peste 2000 suflete. Peste 2 oare a durat această muncă, pe cât de obositoare, pe atât de edificatoare. Era un act măreț, sublim și edificator a vedea cum emulau domni și țărani, bătrâni și juni, în sărutarea s. cruci și primirea anaforei din s. dreaptă a Escel. Sale, pe care cea mai mare parte o păstrară ca o moaste sfântă primită direct din mâna Înalt Preasăntitului nostru Părinte.

După 2 oare p. m. să finește serviciul divin și nu peste mult să încep recepțiunile, a căror șir îl începe preoțimea tractuală, condusă de notarul tractual, Dem. Murășan, la care s'a alăturat preoțimea tract. Almașului, pecum și preoțimea din dieceza Gherlei.

După recepții pe la 3^{1/2} oare să începe banchetul, la care au participat peste 160 persoane, în frunte cu Escel. Sa Mitropolitul dimpreună cu Înalta-i suită, pecum și notabilitățile comitatense în frunte cu vicecomitele comitatului Solnoc-Dobâca, alăturarea cu elita română din jur. Șirul toas-telor frumoase l-a început Escel. Sa, continuându-l cu cunoscuta-i vârvă oratorică Rvrs. Dr. Aug. Bunea. A mai vorbit cu mare aparat oratoric într'o limbă dulce și frumoasă Preaon. Vasile L. Pop, protopopul Almașului, pecum și M. On. Iovian Andrei,

v. protop. Dârgei și Paul Roșca, protopresb. gr.-or. din Sânpetru-de-Fizeș. Un adevărat entuziasm au deșteptat domni deputați die-tali Teodor Mihályi și Vajda-Voevod, prin discursurile lor înflăcărâte, secerând aplause frumoase.

Fiind aproape seară, Escel. Sa pleacă spre Surdac, lăsând în urma Sa amintirea dulce a părintelui bun, ce a venit să apretieze ostenețele fiilor sei. Din neam în neam va fi cu drag pomenită venirea Escel. Sale pe aceste plaiuri mărețe, ce cu atâta scumpătate păstrează urmele bogate ale strămoșilor noștri Romani, cu atât mai vârtos, că de când își aduc cei mai bătrâni aminte, nu să știe să fi avut acest jur fericirea de a vedea în mijlocul său pe un Arhiereu român, decât pe Escel. Sa Mitropolitul Dr. Victor Mihályi, care la o depărtare atât de mare, ascultând glasul rugător al fiilor și ucenicilor Săi asemenea Dlui Hristos s'a scoborit în mijlocul nostru.

Nu peste mult, după ridicarea banchetului s'a început petrecerea, arajată cu acea ocaziune, care atât în privința morală, cât și materială a succes peste așteptare, durând până în zori, când toți cu sufletul plin de mângâiere, ne-am depărtat la ale noastre, ducând cu noi cele mai plăcute impresiuni și amintiri dulci.

D—n.

Darea de seamă a deputatului Dr. I. Maniu. — Dumineca trecută deputatul cercului Vinț, dl dr. Maniu, însoțit de colegii săi dr. Mihali, dr. Vaida și dr. Vlad, și-a ținut darea de seamă înaintea alegătorilor săi din Vinț și comunele învecinate. Mii de oameni se adunaseră pe această zi, să asculte pe simpaticul și energicul luptător, care cu atâta curaj apără drepturile poporului său. Adunarea a fost deschisă de preotul Maniu, după care a luat cuvântul dl deputat al cercului, vorbind mai bine de o oră despre activitatea dezvoltată de partidul naționalităților și despre problemele din viitor. Între acestea la locul prim a înșirat: sufraginul universal și congrua preoțimeii.

După dr. Maniu, care adese și îndelung a fost aplaudat, au luat cuvântul și ceilalți deputați. Vorbirile tuturor au fost ascultate cu multă atențiune. La sfârșit preotul Chirilă propune votarea următoarei rezoluțiuni: „Alegătorii și poporul român din cercul electoral al Vințului-de-jos aderează neclintit la programul național român, aproabă întru toate activitatea și procedura deputaților naționaliști și-i invită să continue nestrămutat apărarea drepturilor naționale ale poporului român.“

Rezoluția a fost votată cu entuziasm.

SPICUIRI.

O icoană.

Reproducem fără nici un comentariu următoarele linii, cari e bine să se știe.

„*Renașterea*“ din Caransebeș în nr. 35, dela 27 Aug. v. face următoarele constatări: „... în biserică noastră, pe toate liniile domnește o corupție și o destrăbălare

înspăimântătoare, iar cei din fruntea conducerii într'atâta s'au ticăloșit în ticăloșenia lor, încât au devenit apatici și indiferenți față de zbiciurile noastre. Aceasta e nota caracteristică a totalei decadente morale a acestor indivizi, cari în nerușinarea lor nu se mai jenează de nimic, ci merg înainte cu ilegalitățile. Că unde vom ajunge cu biserică noastră pe lângă o astfel de conducere. — Dumnezeu o poate numai ști; noi din parte-ne vedem, că mergem cu pași siguri spre prăpastie.“

Programul serbărilor,

ce se vor ține în Brașov, cu prilejul adunării generale a „Asociațiunii“.

Joi, în 7 (20) Sept.

La oarele 2 și 9' p. m. *întimpinarea membrilor Comitetului central al „Asociațiunii“* la gara principală a orașului. Oaspeții vor fi conduși la biroul comisiunii de încuarterare (edificiul gimnaziului), de unde li-se vor distribui adresele cuartierelor. Membrii comisiunii de încuarterare, cari vor fi de față și la sosirea altor trenuri în ziua de 7 (20) și în dimineața zilei de 8 (21) Sept., vor purta cocardă albă.

La oarele 7 seara *convenire socială* în localul „Reuniunii industriale“ (Gewerbeverein). Bulevardul Rudolf.

Vineri, în 8 (21) Sept.

(Nașterea Preacuratei Fecioare.)

La oarele 9 a. m. *serviciu divin* în biserică sf. Nicolae din Scheiu, împreună cu *parastas* pentru membrii răposați ai „Asociațiunii“.

La oarele 11 a. m. *ședința I. a adunării*, după programul publicat de Onor. Comitet central.

La oarele 1 p. m. *masă comună festivă* în localul Societății de tir. (Cuverta 5 cor. de persoană. — Înscrisurile la masa comună se fac cel mult până Joi 7 (20) Sept. 8 oare seara la dl Dr. N. Vecerdea, dirigentul filialei „Albinei“ din loc).

La oarele 3 p. m. *petrecere populară cu dans* în Groaveri, locul liber dinaintea gimnaziului, sau la caz de timp nefavorabil, în localele casei de tir.

La oarele 8 seara în sala Redutei: *Concertul Reuniunii române de gimnastică și de cântări din Brașov*, după care va urma o *serată dansată*. — Toaleta: damele: costum național sau toaletă de serată; bărbații: toaletă de salon.

Sâmbătă, în 9 (22) Sept.

La 7 oare a. m., fiind timp favorabil, *excursiuni* pe Tâmpa, la Stejeriș sau în Non.

La oarele 10 a. m. *ședința II. a adunării*, după programul fixat de Onor. Comitet central.

La oarele 1 p. m. *masă comună a la carte* în localul casei de tir. (Pentru concentrarea societății, familiile române din Brașov, sunt rugate a renunța de astădată de a face invitări particulare).

Cei ce vizitează Expoziția generală din București, să nu intrelase a cerceta și

„Carul cu bere“ al fraților **MIRCEA** din fața palatului poștelor, vor afla: o bere neîntrecut de bună, mâncări gustuoase și dragoste frățască de compatrioți!

La oarele 4 p. m. *ședința festivă a secțiunilor literare științifice și conferințe publice.*

La oarele 8 seara *reprezentatiune teatrală*, dată de diletanții români din Brașov, cu concursul d-lui Z. Birsan și al d-șoarei Olimpia Brașoveanu.

Duminecă, în 10 (23) Sept.

Diferite *excursiuni*, între cari și *excursiune la expoziția națională din București*, al cărei program anunțat se va publica ulterior. Cei-ce doresc a lua parte la excursiunea în România, sunt rugați a se prevedea de acasă cu certificate pentru trecerea graniței, sau cel puțin cu o legitime din partea autorității comunale.

Brașov, 12 Sept. n. 1906.

Pentru comitetul aranjator:

Andrei Barseanu Nicolae Bogdan
președinte. secretar.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. În parohia noastră Balintfalău din protop. Murașului, în ziua de s. Ilie a. e. a fost o sărbătoare dublă, anume: Preaonor. doamnă protopopcasă Neti Vancea, a cumpărat o restignire (chip) a Domnului Nostru Iesus Hristos și pleu de-asupra unei cruce de lemn, în preț de 24 cor. Aceasta s. cruce dimpreună cu restignirea s'au săntit în ziua de profetul s. Ilie. A predicat cu ocaziunea aceasta Oa. Iuliu Laslo, și apoi ne-am intrunit la locuința mea, unde fraților preoți le-am mulțumit ferbinte pentru toate, căci n'au pregetat la un act așa solemn a participa la vecinul preot. — Credincioșii din Balintfalău, au cumpărat sub mine ai 2-lea clopot la biserică, în preț de 91 fl. la care mai mult au contribuit (60 cor.) Simon Florica. În filia Szentháromság un rom. cat. Simon Boldizsár cu soția Sándor Rebeca, de origine gr.-cat. au cumpărat un rând de veșminte negre biser. de catifea, în preț de 90 cor. Tamás György și soția German Anna gr.-cat., au cumpărat o statuă pe altar a Preacuratei Vergure Maria, în preț de 20 cor., au lăsat să se intrarească noitul, discul și steluța, cu 28 cor. și o cruciuliță de mână de nikel, cu 4 cor. și tatăl dânsului Nicolae Tamás, au cumpărat un crucifix, în preț de 40 cor. Sofia Oltean din Szentháromság, a făcut o fundațiune de 100 cor. ca procentele, să le primească anual preotul fungente, spre a pomeni la s. liturgie. Florica Simon din Balintfalău, a cumpărat un crucifix cu 36 cor. George Olah, a dat stejar pentru cruce. Moldovan Sándor l-a cioplit și Fogarasi Iuliana l-a văpsit. Pentru care fapte bune și mai plăcute înaintea lui Dumnezeu, le dorim din inimă ca bunul Dumnezeu să-i trăiască și să le respălătească însuși! Balintfalău, la 6 Aug. 1906. — *Elie Lupu*, preot gr.-cat.

Din Arhidieceză. *Augustin Laurențiu*, adm. paroh. în Cămarășul-deș, a fost numit paroh în Bercheș, distr. Coșocna. — Marți au fost ordinați de preoți, clericii abs. *Ioan Crăciun*, numit admin. parohial în Sânjacob (distr. Ernot), *Victor Câmpean*, în Fălfălân (distr. Reghin) și *Liviu Dumitrean*, în Cricău (distr. Alba-Iulia).

Știri personale. Dl *Alesiu Pocol*, mare proprietar în Baia-mare, petrecând câteva zile la noi, ca oaspe a Excel. Sale Mitropolitului, a dăruit 100 cor. fondului pentru

„Masa studenților” — 100 cor. Requinții meseriașilor din Blaj, înscriindu-se astfel în șirul membrilor fundașori, și 20 cor. în pus la dispoziția prof. Precup, spre a cumpăra veșminte unui elev sărac din cl. I. gimnazială. — Aceste fapte frumoase ale dlui Pocol dau o viață dovedă de inimă caldă și iubitoare, ce are pentru cei lipsiți. Dumnezeu să-i binecuvinte munca, spre a putea face și mai mult pentru cei săraci!

La examenul extraordinar de maturitate, ținut la gimnaziul nostru, s'au prezentat 17 elevi corigenți și 2, cari au făcut maturitatea întreagă. Dintre aceștia a fost declarat matur cu bine 1 (Vict. Hulita), maturi 16, iar 2 au fost respinși pe câte 3 luni.

Concurs. Pentru conferirea alor 20 locuri libere la „Masa studenților academici” din Cluj pe semestrul I. al anului școlastic 1906/7, se escrie prin aceasta concurs cu termenul de 20 Septemvrie n. 1906. Petenții au să-și înainteze cererile, în cari să fie dovedit, că sunt înscriși la universitatea din Cluj, că sunt lipsiți de mijloace și că sunt deplin sănătoși. — la direcțiunea institutului „Economul” în Cluj (Kolozsvár). — Masa se va deschide la 1 Octobrie n. 1906. — *Direcțiunea „Economului”.*

La Expoziție! Făgărășenii proiectează pe 28 oct. o excursie mai mare la București, pe lângă dorința să ieie parte cât mai mulți țărani în frumosul port oltenesc. — Mii de cântăreți din Ardeal, Bănat, Bihor și Bucovina, împreună cu câteva coruri din țară, au aranjat zilele trecute un mare festival la Arenele romane dela expoziție. Primirea făcută fraților noștri din afară de regat, a fost nespuse de entusiastă. Dela București au mers la Constanța și Sinaia.

Misiuni poporale. Primum următorul program a sfetelor serviri cu ocaziunea s. misiuni poporale, ce se vor ține în 22 și 23 Septemvrie n. a. e. ca zile aniversare a consacării bisericii gr.-cat. rom. din loc. *În 22 Septemvrie:* După amiază la 3 ore „Inseratul”. După exclamațiune: invocarea spiritului sânt; încunjurarea bisericii de trei ori; închinarea s. Crucii; după intrarea în biserică parohul local bineventează preoțimea și poporul adunat, și vorbește despre „Însămănătatea sfințelor misiuni”, apoi urmează Inseratul. Înainte de binecuvântare dl Ioan Bohățel, preot în Lăpuș, vorbește despre „păcat și mărturisire”. După inserat se face deslegarea îndatinată și să începe ascultarea mărturisirilor. Seara la oarele 8 „Paraclisul Preacuratei Vergure Maria”. După Evangelie dl Romni Marchiș, paroh în Tămăia predică despre „Mântuirea neamului omeneș prin Iesus Hristos, și despre ajutorul puternic al Preacuratei Vergure Maria”. După paraclis să continue mărturisirile. *În 23 Septemvrie:* Dimineața la oarele 5 sună clopotul, și să continue mărturisirile. La oarele 6 a. m. „Mănecarul”. După Evangelie dl Alexandru Farkas, paroh în Bușag, predică despre „Judecata din urmă”. După mănecar continuarea mărturisirilor. La oarele 8 1/2 binecuvântarea icoanei și a tronului Preacuratei Vergure Maria apoi se începe s. liturgie. După „Creden” R. D. George Șuta, protop., predică despre „s. Cuminecătura”. Cuminecarea celor mărturisiti. Înainte de părăstas dl Andrei Pop, preot în Boita, predică despre „datorința noastră de a-ne ruga și a implini faptele îndurării pentru cei repausați”. După părăstas pontificantele ține vorbirea de încheiere și împărtășește binecuvântarea arhierescă. Încunjurarea bisericii de trei ori. După intrare parohul local ține apreciațiunile convenite; în urmă binecuvântarea obicinuită.

— **Din America.** Cetim în „Românul” din Cleveland, dela 26 Aug. n.: „Duminecă în 9 Sept. se va sfinți clopotul bisericii ro-

mâne gr.-catolice Sf. Helena din Cleveland, Ohio. La 21 Oct. se va sfinți biserică, la care sfințire vom avea fericitrea de a saluta în mijlocul nostru pe Prea Sf. Sa Episcopul de Lugoj, Dr. Vasile Hoasu. În 20 Oct. se va da o petrecere grandioasă în folosul bisericii gr.-catolice. — Dacă știrea aceasta se va adevêri, dorim Preasf. Arhieren deplină sănătate, spre a-și putea îndeplini acest gând măret, care va vărsa o mângăiere în veci neștearsă din inimile fraților noștri, pribegiți pe depărtatul continent.

Mulțămite publică. La petrecerea din Baru-mare, ținută în 12 Aug. a. e. au binevoit a suprasolvi următorii domni: I. Saturn, preot 6 cor. 80 fl., P. Cleean, comerciant 4 cor. 80 fl., A. Mihaescu, preot 2 cor. 80 fl., I. Oprea, învățator 2 cor. 80 fl., I. Bocaniciu, preot 1 cor. 80 fl., I. Pataki, preot 1 cor. 80 fl., I. Stupineanu, preot, G. Todoran, preot, I. Pepenar, preot, P. Armean, preot, N. Munteanu, tipograf, N. Socol, faur, N. Miclăuș, comerciant, V. Julia, comerciant, fie-care câte 80 fl., P. Voin, preot, I. Zepa, învățator, A. Lăzăroi, comerciant, R. Traian, jude, P. Deate, anteprenor, I. Deate, proprietar, Mihály Gy. officiant, Maksaj L. officiant, M. Popa, officiant, câte 40 fl. Oferte marimonioase am primit dela Mra. dn Török Árpád, pretor 3 cor. 20 fl., Dna Ungar 3 cor. Venitul curat, amăsurat destinațiunei s'a predat curatoratului biser. gr.-cat. din loc. Primească atât marimonioșii binefacători, cât și toți participanții și pe aceasta cale sincerile noastre mulțămite. Baru-mare, la 21 Aug. 1906. — *Nicolae Gârbea.*

Prăvălie românească în Fiume. Am luat cu plăcere la cunoștință, că dl *F. A. Degan* înțelegând dorința publicului românesc, și simțind lipsa unei prăvălii de import pentru orice fel de marfă colonială s'a hotărât a-și deschide în Fiume o prăvălie care în urma serviciului prompt și a marfei proaspete să poată concura cu orice firmă străină. Avem toată nădejdea că dl Degan, care are destulă pricepere pentru a înțelege marea însămnătate a unei firme românești în portul maritim al țării noastre și are răbdarea și cruțarea recerută spre a duce la bun sfârșit această lucrare, spre mulțumirea publicului Românesc. Ne bucură mult faptul că în sfârșit înțelegem și noi rostul negoțului. Trecutul scurt și bun al dlui Degan, prin a cărui conducere cuminte prăvălia apasă R. Pascu s'a putut ridica la un avânt frumos, ne e garanță, că avem a face cu un om cinstit și culant în serviti. Recomandăm cu toată căldura nona prăvălie de eafă, coloniale, poame sudice și băcănie: F. A. Degan, Fiume Via Ciotta Nr. 8.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Ardeșana” din Turda, escrie concurs pentru ocuparea postului de casșar cu salar anual de 1200 cor.

Casșarul se angajează provizor pe un an, începând dela 1 Noemvrie a. e. după care timp direcțiunea se va decide asupra definitivării lui, are a depune o cauție egală cu suma salarului.

După ce va fi denumit de funcționar definitiv, i-se asigură dreptul de penziune în senzul statutelor societății, și are dreptul la tantiema statutară.

Reflectanții la acest post sunt rugați a-și înaintă la direcțiunea institutului până la 10 Octomvrie a. e. suplicile instruate cu documente, din cari să se vadă calificațiunea teoretică și practică ce au.

(26) 1-1

Direcțiunea.

Cutați la Sinaia

HOTELUL BOULEVARD

a dlui LAZAR ALBU, originar din Ardeal. — Odăi elegante, mâncări gustuoase, beuturi bune, prețuri convenabile.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Spiritismul.

(Continuare.)

„Și fiindcă pentru fenomenele acestea e de lipsă existența unui atare organism, logice numai atâta putem deduce, că puterea aceea iese din organism pe o cale până acum necunoscută. Și după însuși organismul e pus în mișcare și e guvernat de o putere, chemă-se puterea aceasta: suflet, spirit ori pasiune; va fi logică și deducția, că puterea, carea produce mișcările, afară de trupul omenesc, să fie una și aceeași cu puterea, carea le produce în lăuntrul trupului. Și întru cât puterea aceasta externă (ieșită din trup) e guvernată adese de inteligență, e logică și deducția, că inteligența, ce guvernează puterea aceea externă e tot una cu guvernatorul din lăuntrul omului.

„Aceasta este puterea, pe care eu am numit-o psihică, pe carea o ieau de putere în senzul cel mai strâns al cuvântului, și mai adaug, că originea ei trebuie cercată în sufletul sau spiritul omului. Dar atât eu, cât și alții, cari luăm de bază și de cauză producătoare a fenomenelor spiritiste, puterea psihică, *nu vrem să zicem, că nu ar fi cu puțință, ca puterea aceasta psihică, câte odată să nu fie guvernată de mediu, ci de o altă inteligență.* Puterea aceasta psihică spiritiștii practici o confundă cu magnetismul, cu toate că nu este nici măcar înrudită cu el; căci, după părerea lor sufletele morților numai pe lângă folosirea puterii magnetice (adecă a puterii psihice) ar fi în stare să producă fenomenele, ce li-se ascriu. Diferința între adicții „puterii psihice“ și între spiritiști consistă într'aceea, că pe când noi susținem, că până acuma nu s'a dovedit în deajuns, că pe lângă inteligența mediului s'ar mai recere și o altă putere inteligentă, și că influința sufletelor morților de locul locului nu e dovedită; pe atunci spiritiștii cred firm, că la producerea fenomenelor (spiritiste) influințează numai sufletele morților, și altă dovadă nu le mai trebuie.“

Așa zicea Crookes, citând pe Cox; adause însă și unele observări proprii. Și anume: că puterea aceasta psihică după părerea lui ar ieși din mediu și din experimenterii, când ei ar voi cu toții unul și același lucru; iar puterea însăși, probabil că ar fi tot una cu puterea, carea servește sufletului în lucrările sale, ori îl constituie.¹⁾

Dară nici ipoteza aceasta nu se poate admite.

a) Pentru că avem o mulțime de fenomene spiritiste, la cari nu este de față nici un mediu. Acolo sunt de ex. toate molestările spiritiste. Și apoi, chiar și când e mediul de față, și sunt și experimenterii, tot nu se produc fenomene spiritiste după dorința lor, cum era de ex. dorința experimenterilor din Genova, cari se rugau cu o gură de spiritul Iohn să mai rămână la aer liber, dar el n'a voit, și masa a plecat de sine; ori cum ar fi dorința lui Lombroso și a celorlalți experimenterii din Neapol: de a se forma sub haina Eusapiei un membru articulat. Membrul mult timp nu s'a format, fără s'a mișcat un scaun. Iar dacă se produc câte odată, ele se întâmplă fără voința experimenterilor, spre pildă formarea membrului articulat de partea stângă a mediei Eusapia Paladino.

b) Pentru că voințele mediului și ale experimenterilor sunt lucrări nemateriale, și ca atari nu pot să aibă de rezultat: formarea unei puteri psihice, carea în urma urmelor ar fi o putere fizică materială, căci numai o putere psihică poate produce fenomenele mecanice, acustice, optice, calorice, etc.

c) Pentru că puterea aceea psihică nu s'ar putea guvernă de voința individului. Căci voința noastră, respectiv sufletul nostru, nu poate influința, decât asupra organismului nostru, pe care îl informează; și noi, pe cum am mai zis, nu putem să ridicăm nici măcar un paiu de jos, prin simpla voință; și nu putem să guvernăm membrele paralizate. Cu atât mai vârtos nu vom putea să guvernăm așadară, puterea psihică, carea ar ieși din noi, în felul ca ea să producă: ridicări de mese, bătători, lumină, etc.; pe carea totuși ar trebui să o guvernăm, pentru că spiritele, sau mai bine zis ființele acelea înțelegătoare ale lui Crookes, numai în anumite împrejurări, și mai cu samă la materializări, s'ar folosi de puterea noastră psihică.

Premițând ipotezele acestea, să ne întoarcem acum la ipoteza pusă de Crookes în clasa a IV-a: ipoteza spiritelor rele. Aceasta după părerea noastră nu e ipoteză, ci unica explicare adevărată și admisibilă a fenomenelor spiritiste.

Dară înainte de ce am explica ipoteza aceasta, să vedem învățăturile spiritiste și natura cauzei, carea le produce.

Articolul VII.

Învățăturile dogmatice și morale ale spiritiștilor.

Sub învățături spiritiste înțelegem complexul descoperirilor, pe cari le-ar face omeniei spiritele mai elevate, cari se presupun, că ar sta în legătură cu oamenii, aparând în ședințele spiritiste. Patriarhul spiritiștilor, *Allan Kardec*, cuprinde învățăturile acestea în 60 articli, din cari 34 sunt dogmatici, iar 26 morali.

1. Prima dogmă a spiritiștilor e în contra lui Dumnezău. Ideea lor despre Dumnezău e foarte elastică. Se poate înțelege sub „Dumnezău“: Dumnezăul creștinilor, al Turcilor, Brahma, Totul, Absolutul, Natura, Nimica, etc. Au vrut, ce e drept, unii din ei, să statorească în congresul din Paris (1889) dogma despre existența unui Dumnezău personal, dar alții, și anume spiritiștii-positiviști s'au opus, și așa existența unui Dumnezău personal a rămas baltă.¹⁾ De aceea se și plângea un spiritist congresist, *Pothenot*²⁾: „Eu mărturisesc sincer, că nu înțeleg, cum de s'a lăsat afară din program chestia lui Dumnezău. De bună samă că pentru oportunitate. Dar, pe cum cred eu, a fost o slăbiciune, ca să nu zic ceva mai rău, în fața coalițiunii pozitivistilor, cari nu vreau să admită în magazinul lor, decât numai efecte, fără să se ridice la izvorul cauzelor“. Neagă apoi cu toții treimea persoanelor dumnezăiești.

2. O altă dogmă a lor e în contra dumnezeirii Domnului nostru Isus Hristos. „Eu cred“, zicea o formulă de credință recitată în congresul spiritist din Paris,³⁾ „că dintre toate spiritele trimise pe pământ cu diferite misiuni, Isus Nazarineanul, întemeietorul creștinismului, e acela, carele a propus morala cea mai curată: morala aceasta se cuprinde în Evanghelii“. Și fiindcă nu se admite nici păcatul original, se înțelege de sine, că nu poate fi vorba nici de rescumpărare prin Isus Hristos, nici de grație, nici de sacramente, nici de preoție. „Perfecționarea spiritului“, zice Kardec, „e fructul sânguinții proprii și al corăspunderii la ajutoarele, pe cari le dă Domnul și servitorii săi, spiritele bune“. Ba mai mult. După dogmele unor spiritiști nu e lipsă nici de religione. „Eu cred“, zicea formula de credință de mai sus, „că Dumnezău nu așteaptă dela om să profeseze vre-o religione. Eu cred, că pentru a dă lui Dumnezău cultul cuvenit, nu e lipsă nici de biserică, nici de preoți“.

3. O altă dogmă spiritistă e în contra dreptății lui Dumnezău, pentru că Dumnezău n'ar pedepsi pe cei păcătoși, ci cu timpul i-ar ferici pe toți. La început nu s'a negat cu totul pedeapsa pentru păcate, pentru că s'a admis și un loc de suferințe, dară în care „sufletele își îndestulesc poftele și se simțesc fericite“. Mai târziu însă s'au lăsat laoparte poftele acestea ale spiritelor și li-s'au dictat alte pedepse mai convenabile. Pedepsele acestea pentru păcate consistă în: preumblări, studiu, educarea altora, apariții înaintea oamenilor, ca să producă fenomene spiritiste mehanice, etc.; ba sunt și spirite, cari se joacă: prinzând fluturi.

4. O altă dogmă a spiritiștilor se referă la fericirea omului. Unii vreau să pună fericirea aceasta în vederea completă a lui Dumnezău; alții în neputința de a păcătui; și iarăși alții: în a deveni servitorii și ajutătorii lui Dumnezău în guvernarea lumii. Dar unii vreau ca la fericirea aceasta să n'ajungă numai oamenii, ci și animalele, și plântele, ba chiar și ființele anorganice; pentru că în urma urmelor și acestea trebuie să se perfecționeze, desmaterializându-li-se și spiritualizându-li-se în continuu sufletele.

(Va urmă.)

¹⁾ Congrès spirite, etc. Paris 1890, pag. 207.

²⁾ Ibidem.

³⁾ Compte rendu du Congrès spirite, la Franco pag. 280.

Dracul în școală,

Povestire populară, după Bolanden tradusă de
Augustin Paul.

(Continuare).

19

VIII. Hertz Rotschild.

Un străin cumpără la capetul satului o bucată de pământ. În primăvara anului viitor venită zidarii și clădiră pe pământul acela o casă mică. În cursul verii se ridică lângă casă și un magazin.

Țăranii erau curioși a ști, spre ce scop se zidește magazinul și cine va locui în casă? Ei cercetară și aflară, că acarele sunt pentru avocatul din Viena dr. Lug. Acum devenită și mai curioși. — Ce caută avocatul la ei în Schwanheim?

„Are să fie o locuință de vară“, — zicea Kehrwald. „Căci doar știți, că domni din oraș merg vara la țară“.

„Dar magazinul?“ întrebă Nübel.

„Ce magazin? Nu vezi că-i șopron pentru trăsură?“

Astfel ghiceau și resgiteau Schwanheimenii; dar s'au înșelat. . .

Când încep să dea bruma, sosiră într-o zi două cară cu bulendre. În vârful carălor ședeau pe nește saltele patru copii murdari și o femeie, iar tatăl mergea pe lângă car. Carăle fură descărcate. Trecătorii stăteau locului și priviau uimiți la noii sosiți. Cine să fie? . . Nu peste mult află dela cărăuși că bărbatul se cheamă Hertz Rotschild și că de profesiune e telal (negustor de lucruri vechi).

„Ciudat lucru!“ zise Günther. . . „Noi așteptam un avocat și ne sosește un zdrențar. Ce vrea petecarul la noi? Noi n'avem zdrențe de vânzare“.

Ce caută petecarul în Schwanheim, o aflară locuitorii în curând.

La primarul, Conrad Redlich se prezintă într-o zi un om înalt, uscățiv, îmbrăcat într'un caftan lung și vechiu. Pulpenele caftanului ajungeau până la călcăie și aveau de amândouă părțile dinainte și dindărăt, buzunare adânci, în cari se puteau ascunde multe lucruri. Caftanul era făcut dintr'o stofă bună, dar vechiu și petecit cu zdrențe de diferite culori, așa că sămăna cu o piele de leopard. Picioarele îi erau încălțate cu nește ghetete rupte, pe care atârnavu țarțamurile murdare ale pantalonilor. Capul era acoperit cu un păr lung care se amesteca cu barba-i zburliată. Un nas subțire îi despărța fața în două, coborându-se într'un arc deasupra buzelor înguste. Sub fruntea-i joasă străluceau doi ochi mici sireți, a căror expresiune nu înșufla de loc încredere.

Purtarea jupânului putea fi modestă chiar tîrtoare dar și arogantă, trufage și obraznică, după împrejurări și după scopul ce-l urmăria. În momentul de față pășia fudul și pretențios, amintind pe Shylok, sgărcitul, răzbuătorul și crudelul jidov din „Neguțătorul din Veneția“ alui Shakespeare.

„Scuzați dle primar dacă Hertz Rotschild îndrăzește să vină la dvoastră cu o rugăciune, da, cu o mare rugăciune! Eu am doi copii — copii foarte cuminiți, cari umblă la școală să învețe ceva ca să poată și ei trăi în lume. Copii mei se duc la școală ca să învețe după lege și regulament, dar nu ca să fie supărați și ofențați de lucruri, cari sunt împotriva credinței și dogmelor părinților noștri. De

aceea am venit să cer după lege și regulament îndepărtarea acelor lucruri, ca copii mei să nu fie scandalizați“.

Primarul se uită cu mirare la Evreu. „Nu te înțeleg, Hertz Rotschild, ce voești?“

„N'am spus destul de lămurit, să se înlătoreze dinaintea copiilor mei obiectele scandalizatoare?“

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

Discursuri parlamentare, de dr. Iuliu Maniu. Dl deputat a cercului Vinț, a adunat în o broșură de aproape 100 pag. frumoasele și puternicile sale discursuri în număr de 9 rostite în parlamentul țării. Celea multe înainte!

Predici sau învățătură, de Petru Maior, editate de dr. Elie Dăianu, a apărut partea IV., cuprinzând predicile dela Dumineca X—XXIV. după Rusalie. Prețul 1 coroană. Le recomandăm călduros.

„Păstorul Sufletesc“, periodic de predici. Anul I. Nr. 9, cu următorul cuprins: Partea I.: Dumineca XIII. după Rusalii, de Ioan Budișan, preot. — Dumineca XIV. după Rusalii, de Alimpu Coste, preot. — Sărbătoarea Tăierii capului sf. Ioan Botezătorului, de A. Barboloviciu, vicariul Silvaniei. — Dumineca XV. după Rusalii, de Avram Dragoș, preot. — Serbarea Nașterii Precuratei de Dumnezeu Născătoare, de Ioan Turdean, preot. — Dumineca VII. după Rusalii, (înainte de înălțarea sf. Cruci), de Ioan Budișan, preot. — Sărbătoarea înălțării sîntei Cruci, de Ioan Geț, protopop. — Dumineca după ziua Crucii, de Iacob Marga, preot. — Preotul legii nouă, de Ariton M. Popa, protopop. — Memento, de George Hubic, paroh. — Partea II.: Datorințele preoților de a învăța poporul în biserică și tinerimea în școală, de Ioan Bochiș, preot. — Oratoria sacră, (urmare) de Ariton M. Popa, protopop. — Cronica. — Posta redacțiunii. — Partea III.: Publicațiuni.

„Sămănătorul“, revistă literară. Anul V. Numărul 35, cu următorul cuprins: N. Iorga, Datoria teatrului celui nou. — O. Carp, Pe term (poezie). — G. Vilsan, Prin singurătați. — D. Anghel, Populare spaniole. — Em.

Giuleanu, Patimă. — I. Boreia, Ifigenia, (poezie). — Lazăr Iliescu, Sonet. — C. Teodorescu, Sonet. — N. Iorga, Cronică. — În supliment: Cărută de poștă (după Raffet în călătoria lui Demidof); Mitropolia Bucureștilor (după o stampă din anii 1830—1840).

„Junimea Literară“. Anul III. Nrul 8 și 9 cu următorul sumar: Cursuri universitare feriale, G. Tofan. — Din depărtare (versuri), V. Huțan. — Un vis (schită), L. Marian. — În amurg (versuri de Th. Storm) trad. de N. Dracinschi și G. Rotică. — Palma voinicului, S. Fl. Marian. — Cântec (versuri), Leandru. — O fotografie (schită), H. P. Petrescu. — Dureri tăceți (versuri), V. Loichiță. — Fereastră largă mi-o deschide (versuri), N. Dracinschi. — Toamnă (schită), I. Drăgoslav. — Liniște, cuvântă Marei (versuri), G. Rotariu Rotică. — Românii din Serbia, Izidor Ieșan. — Frații (baladă pop.), S. Fl. Marian. — Înfașatul la Românii din Bucovina, D. Nan. — Mireasa visărilor mele (versuri), I. Lucifer. — O petire periculoasă (trad. din B. Björnson), Nicu Nalbă. — Pe cărarea dintr'e brazi (versuri), Loichiță. — E în toiul verii calde (versuri), Leandru. — Coșbuc și Goga față de poporul român (conferință), Aspasia Luția. — Dor (versuri), Leandru. — Poezie populară cul. de Ionașcu. — Adieri (trad. din Peter Rossegger), Lili. — Oceanul (după W. Müller v. Königswinter), L. M. — Cronică, Gh. Crășneanu. — Dări de seamă, George Codreanu.

„Neamul Românesc“. Anul I. Nr. 31 cu următorul cuprins: Din nevoile populației noastre rurale, de L. Moldovan. — Două greșeli în chestia macedoneană, de N. Iorga. — Iarăși țeranii și petrolul, de Andrei Rădulescu. — Dela Expoziție: Pavilionul Monopolurilor, de N. Iorga. — Cronica, de N. Iorga și alții.

Posta Redacțiunii.

Crin. Nu se poate.

Delarup. Din greșală manuscrisul s'a rătăcit și așa acum e prea târziu. Sper, să ne revădem în curând, când vom vorbi mai multe.

I. G. Nu se spune nimic nou în articolul dtale, iară așa cum se desfășură chestiunea nu e îndestulitor.

I. B. Cât ce vom dispune de spaț, ne vom ocupa cu frumosul dvoastre plan, care merită toată încurajarea.

Proprietar, editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

(25) 1—10

De vânzare:

Circa 30,000 altoi de viță cu rădăcină clasa I-mă, altuiți în viță americană („Riparia portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea forțată):

Altoi:	Struguri mestecați	(Vegyes borfaj)	1000 buc. = 150 cor.
„	„	Rizling italian (Olasz rizling)	„ „ = 160 „
„	„	Zierfaudi (Ezerjó)	„ „ = 160 „
„	„	Silvan verde (Zöld szylváni)	„ „ = 160 „
„	„	galbini (Mézes feher)	„ „ = 180 „
„	„	moi (Mustos feher)	„ „ = 180 „
„	„	goarneși (Járdovány)	„ „ = 180 „
„	„	fetești (Erd. Leányka)	„ „ = 180 „
„	„	Șmighiră (Som, Furmint)	„ „ = 180 „

Viță pentru struguri de masă:

Altoi:	Chasselas Fontainebleau	100 buc. = 22 cor.	
„	„	Gama Drome	„ „ = 27 „
„	„	Madelaine Angevine	„ „ = 22 „
„	„	Passatutti	„ „ = 24 „
„	„	Muscat Hamburg	„ „ = 28 „

Altoi cl. I-mă de 2 ani 1000 buc. = 220 cor.; Altoi cl. II-a de 1 an 1000 buc. = 80 cor.

Szancsal, u. p. Balásfalva.

Ioan Bărbat,

învățător, absol. al curs. de vierit din Aiud.

La comanda rog a se trimite 1/2 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se posta sau stațiunea cîlti ferate. Pachetarea se va face cu îngrijire socotindu-se speșle proprii. Reclamațiunile se iau în considerare, dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

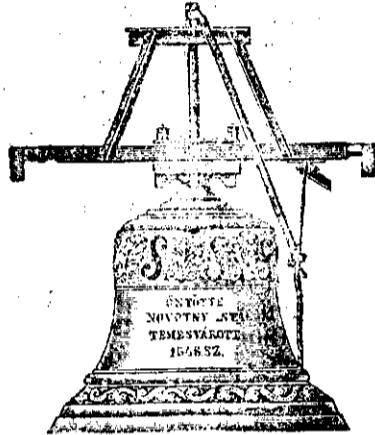
la Timișoara-Fabric (8) 17-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de oace de metal.

Prețuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transilvania“

din Sibiu (7) 17-52

Intemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune. edifici de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 90,981.088 coroane.
capitale asigurate asupra vieții: 9.125.898 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,077,788.78 c. petru capitale asigurate pe viață 3,568,863.37 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

MERSUL TRENURILOR.

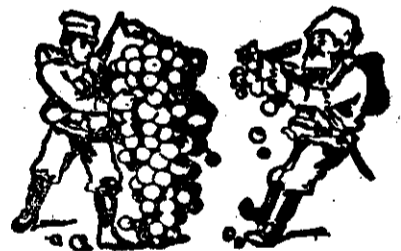
Valabil dela 1 Maiu 1906.

Budapest—Predeal—București						București—Predeal—Budapest					
		Accel.	Pers.	Accel.	Pers.			Accel.	Pers.	Accel.	Pers.
Budapest	pleacă	7 25	9 00	2 35	5 45	9 15	București	pleacă	8 40		8 05
Szolnok	"	9 37	11 52	4 30	9 27	11 19	Predeal		3 32		1 12
Szajol	"		12 07	4 43	9 46	11 33	Brassó }	sosește	4 55		2 18
P-Ladány	"	11 13	2 09	5 57	11 53	12 55	Brassó }	pleacă	8 07	5 32	2 45
Berettyó-Ujfalu	"	11 46	2 53	6 31	12 46	1 33	Földvár	"	8 43	6 07	3 15
M.-Peterd	"		3 05		1 00		Homoród-Kóhalom	"	10 12	7 45	4 23
M.-Keresztes	"	12 05	3 16		1 14		Segesvár	"	11 40	9 45	5 49
Bihar-Püspöki	"		3 34		1 36		Medgyes	"	12 40	10 58	6 37
Nagyvárad }	sosește	12 26	3 44	7 07	1 48	2 11	Kis-Kapus	"	1 24	11 50	6 50
Nagyvárad }	pleacă	12 41	4 10	7 14	2 08	2 15	Balázsfalva	"	2 10	12 36	
Várad-Velenceze	"	12 48	4 17		2 36	2 26	Küküllőszög	"	2 20	12 48	7 35
Fugyi-Vásárhely	"	12 58	4 27		2 45		Tövis }	sosește	2 52	1 27	8 00
M.-Telegd	"	1 20	4 46	7 42	3 05	2 51	Tövis }	pleacă	3 38	12 43	1 57
Elesd	"	1 41	5 02	7 55	3 21	3 05	Nagy-Enyed	"	3 59	1 06	2 19
Rév	"	2 09	5 20	8 15	3 45	3 26	Felvincz	"	4 20	1 33	2 42
Csucs	"	3 23	6 30	9 03	4 50	4 16	M.-Veresmart	"	4 27	1 41	2 49
Bánffy-Hunyad	"	4 03	7 11	9 33	5 32	4 52	Sz.-Kocsárd	"	4 43	1 56	3 07
Jegenye	"	4 33	7 42	9 57	6 01		Ar.-Gyéres	"	5 13	2 35	3 48
Kolozsvár }	sosește	5 15	8 27	10 30	6 51	5 53	Apahida	"	6 27	3 56	5 03
Kolozsvár }	pleacă	5 32	8 54	10 51	8 30	6 11	Kolozsvár }	sosește	6 45	4 20	5 21
Apahida	"	5 50	9 11	11 14	8 59	6 27	Kolozsvár }	pleacă	12 59	7 08	5 23
Ar.-Gyéres	"	6 52	10 20	12 38	10 41	7 27	Jegenye	"	+1 41	8 06	7 11
Sz.-Kocsárd	"	7 17	10 56	1 15	11 31	7 51	Bánffy-Hunyad	"	2 13	8 42	6 39
M.-Veresmart	"	7 23	11 03	1 24	11 40		Csucs	"	2 44	9 18	7 09
Felvincz	"	7 29	11 09	1 34	11 50		Rév	"	3 24	10 07	7 48
Nagy-Enyed	"	7 48	11 29	1 53	12 20	8 15	Elesd	"	+3 34	10 24	7 59
Tövis }	sosește	8 05	11 45	2 21	12 46	8 31	Telegd	"	3 45	10 38	7 11
Tövis }	pleacă		12 29		1 28	8 38	Fugyi-Vásárhely	"		10 55	
Küküllőszög	"		1 07		2 14	9 06	Várad-Velenceze	"		11 04	
Balázsfalva	"		1 14		2 22		Nagyvárad }	sosește	4 09	11 10	8 36
Kis-Kapus	"		2 13		3 30	9 46	Nagyvárad }	pleacă	4 15	11 36	8 43
Medgyes	"		2 30		3 49	10 00	Bihar-Püspöki	"		11 47	8 52
Segesvár	"		3 43		5 04	11 00	M.-Keresztes	"		12 06	
Homoród-Kóhalom	"		5 28		7 04	12 26	M.-Peterd	"		12 17	
Földvár	"		7 10		8 48	1 35	Berettyó-Ujfalu	"		4 52	12 29
Brassó }	sosește		7 50		9 27	2 09	P-Ladány	"		5 51	1 45
Brassó }	pleacă		11 35			2 19	Szajol	"		7 05	3 21
Predeal	sosește		1 11			3 31	Szolnok	"		7 52	3 49
București	"		8 05			9 20	Budapest	sosește		9 35	6 40

Nrui subtrăși cu linii negre înseamnă timpul dela 6 oare seara până la 4 oare 59 min. dimineața. — Nrui semnați cu + înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.

În vara trecută, pe lângă
toată seceta mare ce a fost,

totuși în

Prima colonie
de viță de vie de pe
TÂRNAVĂ

a căreia proprietar e FR. CASPARI,
Medias 100, Transilvania,

unica în întreagă Ungaria, vița a fost
udată zilnic cu apă în quant de 5 mi-
lioane de litre, drept aceea e sin-
gura care poate lifera vița de vie fru-
moasă și traicică.

Catalog ilustrat, cu diferite
epistole de recunoștință, să
trimitte gratis și franco.

(25) 15-20

FLORICELE DE CÂMP,
schite ușoare. De A. C. DOMȘA
Prețul 1 coroață.